«Атамекен» Қазақстан
Республикасы Ұлттық
Кәсіпкерлер палатасының
Басқарма төрағасы міндетін
атқарушының 2022 жылғы 26
қазаны № 190 бұйрығына № 13
қосымша

Кәсіптік стандарт: «Сүтті бағыттағы жылқыларды өсіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолданылу аясы:
2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:
 1) Бонитирлеу – тиісті сынып бере отырып, малдың асыл тұқымдық құндылығының деңгейін белгілер кешені бойынша (тұқымдылығы, өнімділік сапасы, экстерьерлік-конституциялық ерекшеліктері) бағалау жолымен анықтау
 2) Құлын – бір жасқа дейінгі жылқының төлі
 3) Құлындау – жүктілік кезеңінің құлын туумен аяқталуы
 4) Асыл тұқымды жылқылар – өнімділігі түріне, бағыты мен деңгейіне, тұқым стандартына жауап беретін, құжатпен расталған шығу тегі (асыл тұқымды мал мәртебесі немесе асыл тұқымдық куәлігі) бар таза тұқымды, жоғары сыныпты, өнімділігі жоғары мал
 5) Асыл тұқымды жылқы шаруашылығы – асыл тұқымды жұмыс жүйесімен қамтылған, генетикалық әлеуеті жоғары жылқыларды жаңғыртуға, оларды сақтауға және өсіруге бағытталған мал шаруашылығы саласы
 6) Жылқылардың толықтырушы төлі – молықтыру үшін іріктелген төл
 7) Жылқы шежіресі – асыл тұқымды малдың кемінде үш ұрпағының ата-анасы мен тегі туралы мәліметтер
 8) Қолдан ұрықтандыру – жеке-жеке іріктеліп алынған жылқыны маманның бақылауымен шағылыстыру
 9) Тауарлық жылқылар – тауар өнімін өндіру үшін пайдаланылатын жылқылар
 10) Жылқыларды таза тұқымды өсіру – селекциялық және асыл тұқымдық жұмыста тектес тұқымды жылқыларды пайдалана отырып, осы тұқымға тән белгілерді топтастыру және типтеу мақсатында бір тұқымдағы (Жабе, Көшім, Мұғалжар типті қазақ жылқылары) асыл тұқымды жылқыларды өсіру
 11) Жылқы экстерьері – дене бітімін көзбен шолып қарау, бағалау, дене өлшемін өлшеу, өлшеу, суретке түсіру және т.б. арқылы анықталатын, өнімділік бағытын (сүтті, етті-сүтті) ескере отырып жеке мүсіндер бойынша жылқы бітімінің сыртқы пішіні
 12) Ат күтуші – жылқыларға күтім жасайтын және олардың жай-күйіне жауап беретін қызметкер
 13) Жылқы өсіруші – жылқы шаруашылығы маманы; жылқы өсірумен айналысатын адам
3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады
 1) –

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Сүтті бағыттағы жылқыларды өсіру
5. Кәсіптік стандарттың коды: A01431009
6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:
 A Ауыл, орман және балық шаруашылығы
 01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну
 01.4 Мал шаруашылығы
 01.43 Жылқыларды және басқа да жылқы тұқымдастарды көбейту
 01.43.1 Жылқыларды өсіру
 M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет
 72 Ғылыми зерттеулер және әзірлемелер
 72.1 Жаратылыстану мен техникалық ғылымдар саласындағы ғылыми зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер
 72.11 Биотехнологиялар саласындағы ғылыми зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер
 72.11.0 Биотехнологиялар саласындағы ғылыми зерттеулер мен эксперименттік әзірлемелер
 M Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет
 75 Ветеринарлық қызмет
 75.0 Ветеринарлық қызмет
 75.00 Ветеринарлық қызмет
 75.00.0 Ветеринарлық қызмет
7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Сүтті бағыттағы жылқыларды өсіру, асыл тұқымды және өнімді жылқыларды өз төлінен өсіру, құлындар мен толықтырушы төлді өсіру, сүтті бағыттағы жылқыларды өндіру
8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:
 1) Ат күтуші - 1 СБШ-нің деңгейі

2) Жылқы өсіруші - 4 СБШ-нің деңгейі
3) Мал шаруашылығы кешендерінің және фермалардың бригадирі - 4 СБШ-нің деңгейі
4) Мемлекеттік зауыттық ат қорасының зоотехнигі - 5 СБШ-нің деңгейі
5) Ветеринарлық фельдшер - 5 СБШ-нің деңгейі
6) Бас зоотехник - 8 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Ат күтуші»:			
Топтың коды:	9211-2		
Қызмет атауының коды:	9211-2-002		
Кәсіптің атауы:	Ат күтуші		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	1		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді. Жылқы өсіруші, 3 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6121-3-005 Жылқы өсіруші		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жылқыларды өсіру, ұстау және өсімін молайту бойынша қосалқы жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Табынды жылқылар мен төлдерді күту және күтіп ұстау бойынша қосалқы жұмыстар 2. Бекітілген жылқы басын азықтандыру, суару, бағу бойынша қосалқы жұмыстар	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Табынды жылқылар мен төлдерді күту және күтіп ұстау бойынша қосалқы жұмыстар	Дағды 1: Биелерді, тұқымдық айғырларды, толықтырушы төлдер мен құлындарды ұстаудың технологиясын және прогрессивті әдістерін сақтау	Машықтар:	
		1. Механикаландырылған кешендер мен фермалар жағдайында биелерді, тұқымдық айғырларды, толықтырушы төлдер мен құлындарды және құлындарды күтуді жүзеге асыру. 2. Жылқыға күтім жасау гигиенасын сақтау. 3. Механикаландырылған кешендер мен фермаларда жабдықтарды баптау және оларға қызмет көрсету бойынша қосалқы жұмыстарды көрсету.	
		Білімдер:	
		1. Ветеринария және зоогигиена негіздері 2. Табындық жылқы шаруашылығындағы жылқылардың өнімділік-биологиялық ерекшеліктері. 3. Биелерді сауу технологиясы (қолмен, машинамен). 4. Жылқыларды жайылымдық және жайылымдық-қоралық ұстау технологиялары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	

	Дағды 2: Әр түрлі өнімділік бағытындағы төлді күтіп-ұстау және өсіру технологиясының ерекшеліктерін сақтау	Машықтар:
		1. Құлындау және емізу кезеңінде төлді өсіру технологиясын сақтау. 2. Аналық мал басын төлдету бойынша қосалқы жұмыстарды көрсету. 3. Жылқыларды семіртуді және бордақылауды жүргізу.
		Білімдер:
		1. Құлындау және емізу кезеңінде төлді өсіру технологиясы. 2. Аналық мал басын төлдету бойынша жұмыстарды көрсету қағидалары. 3. Жылқыларды семіртуді және бордақылауды жүргізу технологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Бекітілген жылқы басын азықтандыру, суару, бағу бойынша қосалқы жұмыстар	Дағды 1: Ересек жылқылар мен төлдерді азықтандыру технологиясын сақтау	Машықтар:
		1. Жылқылардың жыныстық-жастық топтарын олардың биологиялық және физиологиялық ерекшеліктеріне байланысты жинақтау. 2. Әр түрлі жыныстық-жастық топтардағы жылқыларды азықтандыру технологиясын сақтау және бақылау.
		Білімдер:
		1. Жылқыларды жыныстық-жастық топтар бойынша олардың биологиялық және физиологиялық ерекшеліктеріне байланысты толықтыру технологиясының ерекшеліктері. 2. Әр түрлі жыныстық-жастық топтардағы жылқыларды азықтандыру технологиясының ерекшеліктері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Ересек жылқылар мен төлдерді суару және бағу технологиясын сақтау	Машықтар:
		1. Көктемгі, жазғы, күзгі және қысқы жайылымдық жағдайларда ересек жылқылар мен төлдерді күту технологиясын сақтау. 2. Ересек жылқылар мен төлдер үшін суат ұйымдастыру және судың сақтандыру қорын құру.
		Білімдер:
		1. Көктемгі, жазғы, күзгі және қысқы жайылымдарда ересек жылқылар мен төлдерді ұстау және күту технологиясының ерекшеліктері 2. Жылқылардың ересек мал басының және төлдерінің тәуліктік су тұтыну нормалары және сақтандыру қорын құру технологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Орындаушылық Жеке жауапкершілік Кәсіби шеберлікті арттыруға ұмтылу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	2	Шабындық
10. Кәсіптің карточкасы «Жылқы өсіруші»:		
Топтың коды:	6121-3	
Қызмет атауының коды:	6121-3-005	
Кәсіптің атауы:	Жылқы өсіруші	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді. Жылқы өсіруші, 4 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6121-3-002 Мал өсіруші		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жылқыларды өсіру, ұстау және өсімін молайту бойынша жұмыстарды орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жылқының негізгі мал басына күтім жасау бойынша қолмен және ішінара механикаландырылған жұмыстар 2. Негізгі жылқы басын азықтандыру, суару және ұстауды ұйымдастыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Жылқының негізгі мал басына күтім жасау бойынша қолмен және ішінара механикаландырылған жұмыстар	Дағды 1: Механикаландырылған кешендер мен фермалар жағдайында жылқылардың негізгі басына күтім жасау жөніндегі жұмыстың технологиялары мен прогрессивті әдістерін сақтау	Машықтар:	
		1. Механикаландырылған кешендер мен фермалар жағдайында биелерді, тұқымдық айғырларды, толықтырушы төлдер мен құлындарды және құлындарды күтуді жүзеге асыру. 2. Механикаландырылған кешендер мен фермаларда жылқыларды күту гигиенасын сақтау. 3. Механикаландырылған кешендер мен фермаларда жабдықтарды баптауды және оларға қызмет көрсетуді жүзеге асыру.	
		Білімдер:	
		1. Механикаландырылған кешендер мен фермалар жағдайында биелерді, тұқымдық айғырларды, толықтырушы төлдер мен құлындарды және құлындарды күту технологиялары. 2. Ветеринария және зоогигиена негіздері. 3. Механикаландырылған кешендер мен фермаларда жабдықтарды баптау және оларға қызмет көрсету технологиясы.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Жылқылардың негізгі басына күтім жасау жөніндегі қолмен орындалатын жұмыстың технологиялары мен прогрессивті әдістерін сақтау	Машықтар:	
		1. Жұмысты қолмен орындауда биелерді, тұқымдық айғырларды, толықтырушы төлдер мен құлындарды және құлындарды күтуді жүзеге асыру. 2. Жұмысты қолмен орындауда жылқыға күтім жасау гигиенасын сақтау.	
		Білімдер:	
		1. Жұмысты қолмен орындауда биелерді, тұқымдық айғырларды, толықтырушы төлдер мен құлындарды және құлындарды күту технологиясы. 2. Ветеринария мен ұмысты қолмен орындауда жылқыға күтім жасау зоогигиенасының негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Еңбек функциясы 2:			

Негізгі жылқы басын азықтандыру, суару және ұстауды ұйымдастыру	Дағды 1: Ересек жылқылар мен төлдерді азықтандыру технологиясын сақтау	Машықтар:
		1. Жылқыларды ұстаудың жайылымдық және қоралық кезеңдерінде азықтарға қажеттілік есебін жүргізу. 2. Әр түрлі жыныстық-жастық топтардағы жылқыларды азықтандыру технологиясын сақтау.
		Білімдер:
		1. Жем-шөпті қорыту және сіңімділік биологиясы. 2. Әр түрлі жыныстық-жастық топтардағы жылқыларды қолмен азықтандырудың зоотехникалық талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Механикаландырылған кешендер мен фермалар жағдайында жылқылардың негізгі басын суару технологиясын сақтау	Машықтар:
		1. Жайылымдық жағдайда жылқыларды механикаландырылған суару технологиясын сақтау. 2. Жайылымдық-қоралық жағдайда жылқыларды механикаландырылған суару технологиясын сақтау. 3. Қоралық жағдайда жылқыларды механикаландырылған суару технологиясын сақтау.
		Білімдер:
		1. Жайылымдық күтіп-ұстау жағдайында ересек мал басының және төлдердің су тұтынуының тәуліктік нормалары. 2. Жайылымдық-қоралық ұстау жағдайында жылқылардың ересек мал басының және төлдерінің тәуліктік нормалары. 3. Табиғи көздердегі және су қысымды құрылыстардағы судың сапасы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Мал шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың операторы
	5	Ветеринарлық фельдшер

11. Кәсіптің карточкасы «Мал шаруашылығы кешендерінің және фермалардың бригадирі»:

Топтың коды:	6121-9		
Қызмет атауының коды:	6121-9-001		
Кәсіптің атауы:	Мал шаруашылығы кешендерінің және фермалардың бригадирі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді. Мал өсіруші		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Зоотехния	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	6121-3-001 Жылқы өсіруші	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Асыл тұқымды өнім, тауарлық өнім өндіру, асыл тұқымды жылқыларды өсіру, ат күтуші мен жылқы өсірушінің жұмыстарын үйлестіру	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау және үйлестіру 2. Тауарлық жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау және үйлестіру
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Асыл тұқымды жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау және үйлестіру	Дағды 1: Жылқылардың асыл тұқымды мал басын көбейтуді жоспарлау үшін бастапқы деректерді мониторингілеу, жинау және талдау	Машықтар:
		1. Асыл тұқымды есепке алуды жүргізу бойынша анықтамалық және нормативтік құжаттаманы қолдану. 2. Асыл тұқымдық карточкалар мен куәліктерді толтыру үшін кәсіби компьютерлік бағдарламалық құралдарды және ақпаратты қолдану. 3. Асыл тұқымды жылқы басының өсімін молайту, өсіру және сату бойынша жұмыстарды үйлестіру бойынша ақпаратты қолдану.
		Білімдер:
		1. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығындағы асыл тұқымды есеп бойынша нормативтік құжаттама. 2. Кәсіби қолданбалы бағдарламаларды қолдану жөніндегі нұсқаулық. 3. Асыл тұқымды жылқы басы туралы статистикалық деректерді өңдеу әдістемесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жылқылардың асыл тұқымды мал басын өсіруді және өткізуді жоспарлау үшін бастапқы деректерді мониторингілеу, жинау және талдау	Машықтар:
		1. Асыл тұқымды жылқылардың төлін өсіру технологиясын жоспарлау үшін бастапқы деректерді анықтау. 2. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығында құлындарды, төлдерді өсірудің дәстүрлі және инновациялық технологияларын пайдалану. 3. Асыл тұқымды мал шаруашылығында селекциялық бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру бойынша отандық және шетелдік тәжірибені талдау.
		Білімдер:
		1. Асыл тұқымды жылқылардың төлін өсіру технологиясын жоспарлау үшін бастапқы деректерді талдау әдіснамалары. 2. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығында құлындарды, төлдерді өсірудің дәстүрлі және инновациялық технологияларын пайдалану үшін деректерді жинау және талдау әдіснамасы. 3. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығында селекциялық бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру бойынша талдау әдіснамалары. 4. Асыл тұқымды есепті жүргізу негіздері және ДК білуі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Тауарлық жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау және үйлестіру		

	Дағды 1: Жылқылардың тауарлық мал басын көбейтуді жоспарлау үшін бастапқы деректерді мониторингілеу, жинау және талдау	Машықтар:	
		1. Поместі және гибридті жылқылардың есебін жүргізу бойынша анықтамалық және нормативтік құжаттарды қолдану. 2. Жылқылардың тауарлық табынының айналымы бойынша ведомостерді толтыру үшін кәсіби компьютерлік бағдарламалық құралдарды және ақпаратты қолдану. 3. Тауарлық жылқы басының өсімін молайту, өсіру және сату бойынша жұмыстарды үйлестіру бойынша ақпаратты қолдану.	
		Білімдер:	
		1. Поместі және гибридті жылқылардың есебін жүргізу бойынша құжаттама. 2. Жылқының тауарлық табынының айналымы бойынша ведомості толтыру үшін ақпарат жинау әдіснамасы. 3. Тауарлық жылқы басының өсімін молайту, өсіру және сату бойынша жұмыстардың ерекшелігі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Жылқылардың тауарлық мал басын өсіруді жоспарлау үшін бастапқы деректерді мониторингілеу, жинау және талдау	Машықтар:	
		1. Асыл тұқымды және өнімді жылқы шаруашылығында төл өсіру технологиясын жоспарлау үшін бастапқы деректерді анықтау. 2. Асыл тұқымды және тауарлық жылқы шаруашылығында құлындарды, төлдерді өсірудің дәстүрлі және инновациялық технологияларын пайдалану.	
		Білімдер:	
		1. Асыл тұқымды және өнімді жылқы шаруашылығында төл өсіру технологиясын жоспарлау критерийлері. 2. Асыл тұқымды және тауарлық жылқы шаруашылығында құлындарды, төлдерді өсірудің дәстүрлі және инновациялық технологияларын пайдалану критерийлері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Тәртіптілік Қойылған міндеттерді шешу немесе қызмет нәтижесі үшін жауапкершілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3	Мал шаруашылығы кешендерінің және механикаландырылған фермалардың операторы	
	5	Ветеринарлық фельдшер	
12. Кәсіптің карточкасы «Мемлекеттік зауыттық ат қорасының зоотехнигі»:			
Топтың коды:	3142-0		
Қызмет атауының коды:	3142-0-008		
Кәсіптің атауы:	Мемлекеттік зауыттық ат қорасының зоотехнигі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары, ҚР АШМ 21.08.2019 жылғы №307 бұйрығымен бек. Зоотехник		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: -	Біліктілік: -

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3142-0-010 Бөлімше (кешен, ауыл шаруашылығы учаскесі, ферма) зоотехнигі	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Сүтті өнімділік бағытындағы жылқыларды өсіру бойынша ұйымдастырушылық-технологиялық жетекшілікті жүзеге асыру	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау, ұйымдастыру 2. Өнімді жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау, ұйымдастыру
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Асыл тұқымды жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау, ұйымдастыру	Дағды 1: Асыл тұқымды жылқы шаруашылығындағы өнімділік көрсеткіштерін анықтау	Машықтар:
		1. Жылқының асыл тұқымды мал басымен селекциялық-асылдандыру жұмысының жылдық және перспективалық жоспарларының жобаларын әзірлеу. 2. Асыл тұқымды жылқы шаруашылығында бастапқы зоотехникалық құжаттаманың барлық нысандарын толтыру.
		Білімдер:
		1. Жылқының асыл тұқымды мал басымен селекциялық-асылдандыру жұмысының жылдық және перспективалық жоспарларын ресімдеу қағидалары. 2. Жылқы шаруашылығындағы бастапқы зоотехникалық құжаттама және асыл тұқымдық есепке алу материалдарын өңдеу әдістемесі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Асыл тұқымды жылқы шаруашылығында зоотехникалық және асылдандыру есебін жүргізу бойынша жұмыстарды орындау	Машықтар:
		1.Асыл тұқымды жылқы шаруашылығында малдарды және материалдарды таңбалау және сәйкестендіру жұмыстарын ұйымдастыру. 2.Асыл тұқымды мал басына ие жылқы шаруашылығы фермасының (кешенінің) бөлімшелерінде шаруашылық қызметін есепке алуды ұйымдастыру.
		Білімдер:
		1.Асыл тұқымды жылқыларды таңбалау және сәйкестендіру қағидалары мен техникасы. 2. Асыл тұқымды мал басына ие жылқы шаруашылығы фермасының (кешенінің) бөлімшелерінде шаруашылық қызметінің есебін жүргізу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Өнімді жылқы шаруашылығындағы өндірістік процестерді жоспарлау, ұйымдастыру	Дағды 1: Өнімді жылқы шаруашылығындағы өнімділік көрсеткіштерін анықтау	Машықтар:
		1. Жылқының өнімді асыл тұқымды мал басымен селекциялық-асылдандыру жұмысының жылдық және перспективалық жоспарларын әзірлеу. 2. Өнімді жылқы шаруашылығындағы алғашқы зоотехникалық құжаттаманы толтыру.
		Білімдер:
		1. Жылқының өнімді мал басымен селекциялық-асылдандыру жұмысының жылдық және перспективалық жоспарларын ресімдеу қағидалары. 2. Өнімді жылқы шаруашылығындағы бастапқы зоотехникалық құжаттама материалдарын өңдеу әдістемелері.

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
	Дағды 2: Өнімді жылқы шаруашылығында зоотехникалық және асылдандыру есебін жүргізу бойынша жұмыстарды орындау	Машықтар:	
		1. Өнімді жылқы шаруашылығында малдарды таңбалау және сәйкестендіру жұмыстарын ұйымдастыру. 2. Тауарлық және/немесе өнімді мал басына ие жылқы шаруашылығы фермасының (кешенінің) бөлімшелерінде шаруашылық қызметін есепке алуды ұйымдастыру.	
		Білімдер:	
		1. Тауарлық малдарды таңбалау және сәйкестендіру қағидалары мен техникасы. 2. Тауарлық және/немесе өнімді мал басына ие жылқы шаруашылығы фермасының (кешенінің) бөлімшелерінде шаруашылық қызметінің есебін жүргізу жөніндегі отандық және шетелдік тәжірибе.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Бастамашылық Дербестік Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Мал шаруашылығы кешендерінің және фермалардың бригадирі	
	6	Мал дәрігері	
13. Кәсіптің карточкасы «Ветеринарлық фельдшер»:			
Топтың коды:	3240-0		
Қызмет атауының коды:	3240-0-006		
Кәсіптің атауы:	Ветеринарлық фельдшер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Ветеринария	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3240-0-005 Ветеринариялық техник 3240-0-004 Ветеринариялық вакцинатор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Жылқылардың өлуі мен ауруының алдын алу бойынша шаруашылықтың ветеринариялық-профилактикалық іс-шаралар жоспарын құрастыру		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Жылқы шаруашылығындағы ветеринариялық-профилактикалық іс-шаралардың өндірістік процестерін жоспарлау, ұйымдастыру 2. Бекітілген жаңа ветеринариялық құралдарды, ветеринария саласындағы ғылым жетістіктері мен озық тәжірибені енгізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		

Еңбек функциясы 1: Жылқы шаруашылығындағы ветеринариялық-профилактикалық іс-шаралардың өндірістік процестерін жоспарлау, ұйымдастыру	Дағды 1: Жаппай емдеу-профилактикалық өңдеу жүргізу	Машықтар:
		1. Әр түрлі этиологиясы бар малдарды емдеу үшін терапиялық, хирургиялық тәсілдерді және манипуляцияларды қолдану. 2. Жарақаттану, улану кезінде жылқыларға алғашқы көмек көрсету. 3. Жылқы ауруларының алдын алу бойынша ветеринариялық-профилактикалық іс-шаралар жүргізу.
		Білімдер:
		1. Жылқы ауруларының алдын алу және емдеудің тиімді әдістері мен тәсілдері. 2. Жылқы анатомиясы мен физиологиясының негіздері. 3. Жылқының кең таралған аурулары туралы негізгі мәліметтер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Емдеу-профилактикалық іс-шаралар жоспарын жасау және оның орындалуын талдау	Машықтар:
		1.Ветеринариялық қызметте визуалды және техникалық бақылау әдістерін қолдану. 2.Мамандандырылған жабдықтар мен құралдарды пайдалану. 3.Мамандандырылған ақпараттық деректер базасымен жұмыс істеу.
		Білімдер:
		1. Еңбекті қорғау талаптары. 2. Дезинфекция, дезинсекция және дератизация жүргізу әдістері. 3. Биологиялық қалдықтарды сақтау және кәдеге жарату ережелері. 4. Жануарлардың өлекселерін кәдеге жарату қағидалары. 5. Мал шаруашылығы қора-жайларындағы микроклимат параметрлері. 6. Малдардың өлуі мен ауруының алдын алу бойынша ветеринариялық-профилактикалық іс-шараларды жүргізу қағидалары. 7.Изоляторда ауру жануарларды күту.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Бекітілген жаңа ветеринариялық құралдарды, ветеринария саласындағы ғылым жетістіктері мен озық тәжірибені енгізу	Дағды 1: Изоляторда ауру жануарларды күту, термометрия, жараларды өңдеу	Машықтар:
		1.Изоляторда ауру жануарларға күтім жасау, жараларды өңдеу тәсілдері бойынша білімге ие болу. 2.Жарақат алған кезде алғашқы көмек көрсету.
		Білімдер:
		1.Изоляторда ауру жануарларды күту қағидалары. 2. Жануарларға емдік көмек көрсету тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жануарларды емдеу	Машықтар:
		1. Изоляторда ауру жануарларға күтім жасау. 2. Улану кезінде алғашқы көмек көрсету. 3. Жараларды өңдеу. 4. Жануарлардың өлекселерін ашу.
		Білімдер:
		1. Дәрілік заттарды енгізу тәсілдері. 2. Жануарлармен жұмыс істеу кезінде, құрал-саймандарды, жабдықтарды пайдалану кезінде жеке қауіпсіздік қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

<table>
<tr><td>Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:</td><td colspan="3">Аналитикалық ойлау
Бастамашылық
Дербестік
Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік</td></tr>
<tr><td>Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td rowspan="3">СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:</td><td>СБШ-нің деңгейі:</td><td colspan="2">Кәсіптің атауы:</td></tr>
<tr><td>4</td><td colspan="2">Мал шаруашылығы кешендерінің және фермалардың бригадирі</td></tr>
<tr><td>6</td><td colspan="2">Мал дәрігері</td></tr>
<tr><td colspan="4">14. Кәсіптің карточкасы «Бас зоотехник»:</td></tr>
<tr><td>Топтың коды:</td><td colspan="3">1310-1</td></tr>
<tr><td>Қызмет атауының коды:</td><td colspan="3">1310-1-011</td></tr>
<tr><td>Кәсіптің атауы:</td><td colspan="3">Бас зоотехник</td></tr>
<tr><td>СБШ бойынша біліктілік деңгейі:</td><td colspan="3">8</td></tr>
<tr><td>СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:</td><td colspan="3">Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары және мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары, ҚР АШМ 21.08.2019 жылғы №307 бұйрығымен бек. Бас зоотехник</td></tr>
<tr><td>Кәсіптік білім деңгейі:</td><td>Білім деңгейі:
жоғары оқу орнынан кейінгі білім (PhD докторантура, PhD дәрежесі, осы саладағы PhD дәрежесі, ғылым кандидаты, ғылым докторы)</td><td>Мамандық:
-</td><td>Біліктілік:
-</td></tr>
<tr><td>Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>Формалды емес және информалы біліммен байланыс:</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>Қызметтің негізгі мақсаты:</td><td colspan="3">Басшылықты жүзеге асыру, өнім өндірісін ұлғайтуды, өзіндік құнын төмендетуді, оның сапасын арттыруды және сүтті жылқы шаруашылығы саласының тиімділігін қамтамасыз ететін ғылыми негізделген жүйелерді әзірлеуді және енгізуді қамтамасыз ету</td></tr>
<tr><td colspan="4">Еңбек функциялардың сипаттамасы</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Еңбек функцияларының тізбесі:</td><td>Міндетті еңбек функциялары:</td><td colspan="2">1. Жылқы өсіру бойынша жалпы басшылық
2. Жылқыларды өсірудің ғылыми негізделген тәсілдерін әзірлеу және енгізу
3. Өнім өндірісін ұлғайтуды қамтамасыз ету, өзіндік құнын төмендету, оның сапасын және сүтті жылқы шаруашылығы саласының тиімділігін арттыру</td></tr>
<tr><td>Қосымша еңбек функциялары:</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Еңбек функциясы 1:
Жылқы өсіру бойынша жалпы басшылық</td><td rowspan="2">Дағды 1:
Селекциялық және асыл тұқымдық жұмыстарды жоспарлау және ұйымдастыру</td><td colspan="2">Машықтар:</td></tr>
<tr><td colspan="2">1. Жылқының аналық басын көбейтуді жоспарлау.
2. Берік жемшөп базасын және жемшөптің сақтандыру қорын құруды жоспарлау.
3. Ветеринариялық қызметпен бірлесіп, ветеринариялық-профилактикалық іс-шаралар жоспарын жасауға қатысу.</td></tr>
</table>

		Білімдер:
		1. Асыл тұқымды және өнімді жылқы шаруашылығындағы асыл тұқымдық карточкаларды және асыл тұқымды есеп нысандарын толтыру жөніндегі нормативтік құжаттама. 2. Асыл тұқымды және тауарлық жылқы шаруашылығын жүргізудің тиімді әдістері мен тәсілдері. 3. Еңбекті қорғау талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жылқы шаруашылығы бойынша зоотехникалық құжаттаманы, есепке алуды және белгіленген есептілікті жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		1.Сүтті жылқы шаруашылығында өндірісті ұлғайту және өнім сапасын арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу. 2. Жем-шөпті, жайылымдарды және басқа да жем-шөп алқаптарын ұтымды пайдалануды ұйымдастыру. 3. Зоотехникалық құжаттаманы жүргізуді жоспарлау. 4. Жылқы шаруашылығы фермасының (кешенінің) бөлімшелерінде есеп жүргізуді ұйымдастыру.
		Білімдер:
		1. Асыл тұқымды және өнімді жылқы шаруашылығындағы нормативтік құжаттама. 2. Асыл тұқымды және тауарлық жылқы шаруашылығын жүргізу бойынша озық тәжірибе. 3. Поместі және гибридті жылқыларды молықтырудың тиімді әдістері мен тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Еңбек функциясы 2: Жылқыларды өсірудің ғылыми негізделген тәсілдерін әзірлеу және енгізу	Дағды 1: Асыл тұқымды жылқыларды өз төлінен өсірудің озық технологияларын енгізу	Машықтар:
		1.Асыл тұқымды және өнімді жылқы шаруашылығының даму тенденцияларын бағалау. 2. Мал шаруашылығы қора-жайларын салу, жаңа құрылыс, күрделі және ағымдағы жөндеу объектілерін қабылдау орындарын таңдауды ұйымдастыру. 3. Жылқылардың өсімін молайту сапасын арттыру бойынша ғылым жетістіктерін пайдалану.
		Білімдер:
		1. Жылқылардың өсімін молайту бойынша отандық және шетелдік тәжірибе. 2. Поместі және гибридті жылқыларды молықтырудың тиімді әдістері мен тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Жылқы шаруашылығында сүт өнімдерін өндірудің озық технологияларын енгізу	Машықтар:
		1.Жылқы шаруашылығы саласының басқа шаруашылықтармен, дайындау, қайта өңдеу және қызмет көрсету ұйымдарымен және кәсіпорындармен өндірістік-экономикалық байланыстары бойынша ұсыныстар әзірлеу. 2. Жылқылардың өнімділігін арттыру және төлдің шығуын арттыру бойынша іс-шараларды ұйымдастыру. 3. Фермаларда жылқыларды күтіп-бағудың, азықтандырудың және күтім жасаудың жаңа әдістерін енгізу.
		Білімдер:
		1. Асыл тұқымды және өнімді жылқы шаруашылығындағы нормативтік құжаттама. 2. Асыл тұқымды және тауарлық жылқы шаруашылығын жүргізу бойынша отандық және шетелдік тәжірибе. 3. Бие сүтін және оны қайта өңдеу өнімдерін өндірудің озық технологиялары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

Еңбек функциясы 3: Өнім өндірісін ұлғайтуды қамтамасыз ету, өзіндік құнын төмендету, оның сапасын және сүтті жылқы шаруашылығы саласының тиімділігін арттыру	Дағды 1: Сүт өндірісінің сапасын арттыру	Машықтар:
		1. Қолмен және машинамен сауу кезінде биелерді сауу технологиясын сақтау. 2. Қымыз өндіру технологиясын сақтау. 3. Бие сүті мен қымызға арналған стандарттарды білу.
		Білімдер:
		1. Биелердегі лактация физиологиясы. 2. Бие сауу технологиясы. 3. Қымыз өндіру технологиясы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
	Дағды 2: Сүт және қымыз өндіру технологиясын жетілдіру	Машықтар:
		1. Жылқы шаруашылығында еңбекті көп қажет ететін процестерді механикаландырудың озық тәжірибесін енгізу. 2. Биелерді сауу және сүтті алғашқы өңдеу технологиясын трансферттеу.
		Білімдер:
		1. Бие сүтін өндіру және оны өндіру технологиясы бойынша отандық және шетелдік ғалымдардың ғылыми жетістіктері. 2. Технологиялық регламент шеңберінде бие сүтін стандарттау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	-
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Аналитикалық ойлау Өндірістік міндеттер бойынша шешім қабылдаудағы дербестік Қойылған міндеттерді шешу үшін жауапкершілік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7	Ветеринариялық учаске меңгерушісі

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

15. Мемлекеттік органның атауы:
16. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):
«Агроөнеркәсіп қауымдастықтарының кешені» консорциумы
Орындаушылар:
Тілеген Еркегүл, +7 (775) 524 99 97, Erke1702@mail.ru
Малибеков А.К, +7 (775) 900 02 30, malibek_a@mail.ru
17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:
18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -
19. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -
20. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2022 г.
21. Бағдарлы қайта қарау күні: 26.10.2025 г.